

**JEKOB NA AGOZI UMU YA NDIKOM--AMUMA UKWU AHU NIILE BANYERE
ONYENZOPUTA**
Jenesis 48:1-22; 49:1-33
IHEOMUMU 40 - Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Anamahu ya, ma ọ bugh ubgu a: Anamekiri ya ma ọ bugh na nso: Otù kpakpando gesi na Jekob zo lie ijè, Nkpa-n’aka eze gesi kwa n’Israel bilie” (Onu-ogugu 24:17).

I Inabata Dị ka Umundị kom Ya, Na Ngozi Jekob Goziri Umụ Ndị kom Josef

1. Jekob, ka o kwughachiri okwu ọgbugbandu nke Betel weere umu Josef ndikom dika nke ya, Jenesis 48:1-7
2. Jekob naekele Manase na Efraim náenwe obi ụtọ na Chineke mere ya ka ọ dí mfé, Jenesis 48:8-12
3. Agadị ahụ, bù Jekob onye ọ fofdụrụ ntà ka o kpuchaa isì, site n’itufe aka nri ya n’ebé aka ekpe ya dí na aka ekpe ya n’ebé aka nri ya dí náatufughi oge nyere nwa nke ntà ngozi nke ka ukwuu, Jenesis 48:13-16
4. Josef naekwuokwu megide ikpáókè nke nna ya mesoro Manase, Jenesis 48:17-19
5. Jekob naagụ ya n’ihe ziriezi ozq kwa ọ roror nke ntà karisja, Jenesis 48:19-22

II Amumma Ngozi Dị Icheiche Enyere Umụ ndị kom 12 Ahụ

1. Eguzosighiike na mmehie nke Ruben mere ka ọ tufue ọnodụ nke anaachosi ike, Jenesis 49:1-4; 37:21, 22; 43:22; Deuteronomi 33:6; Ndi Ikpe 5:15, 16
2. Iwe Simeon na Livai na mmehie ha wetara mgbasasi nke ihenketa ha, Jenesis 49:5-7; 34:25-31; Opupu 32:26-29 Onu-ogugu 1:47-54; 26:62; 35:1-8; Deuteronomi 33:8-11
3. Juda naeketa ökè ibu eze nke bu ọnoduko para nke gamiri nime ọbibia nke Mesaia ahụ, Jenesis 49:8-12; Deuteronomi 33:7
4. Enyere Zebulun mkwà nke ibu ezi onye ozuhija na onye ọnodụ ahịa ya gaadi mma, Jenesis 49:13; Deuteronomi 33:18, 19; Ndi Ikpe 5:14, 18
5. Amumma eburu banyere Isaka gosiri ojujuafø nke onweonye nke ebo ahụ, Jenesis 49:14, 15; Deuteronomi 33:18, 19; Ndi Ikpe 5:15
6. Dan, nwanna nwoke nke nwetara iruoma dí ntà, ná agbanyeghi nke a ga emezu olu niile díjirị ya n’ochichị obodo dika o kwesti, Jenesis 49:16, 17; Deuteronomi 33:22; Ndi Ikpe 5:17
7. Gad ga ahụ ihe isiike ma ọ ga emeri n’ikpéazù, Jenesis 49:19; Deuteronomi 33:20, 21; Ndi Ikpe 5:17
8. Ihenketa nke Asha bu ibu oğaranya, inwe ihe ụtọ na uju ya na inwe ezinri dí icheiche, Jenesis 49:20; Deuteronomi 33:24, 25; Ndi Ikpe 5:17
9. Eji amamihe pürü ihe bù ihe anaachosiike gozie Naftali, Jenesis 49:21; Deuteronomi 33:23; Ndi Ikpe 5:18
10. Josef naanata ngozi kachasi elu, njikota ngozi niile nke ndị nnaochie, na okpukpo abu nke ihe nketa nke ọnodụ ibu nwa, Jenesis 49:22-26; Deuteronomi 33:13-17; Ndi Ikpe 5:14
11. Benjamin, onye nke kachasi ntà, ka eji idíike na oğan’iru gozie, Jenesis 49:27; Deuteronomi 33:12; Ndi Ikpe 5:14

III Amumma Banyere Onyenzoputa Ahụ Na Ndumodụ Ikpéazù

1. Ahụrụ otù ahịrịokwu nke amumma banyere Onyenzoputa nime ọgbugbandu ahụ niile, Jenesis 3:15; 6:18; 12:3; 17:21; 22:18; 28:14; 46:3; 49:10; Onu-ogugu 24:17; Deuteronomi 18:15
2. Ibuaro nke dí ná ngozi nke amumma ahụ naadabere n’olileanya nke Onyenzoputa, Jenesis 49:1, 10-12, 18, 24
3. Jekob, onye nke Chineke wee nwụo, Jenesis 49:28-33

NKOWA DỊ ICHEICHE

Amaaraaha Jekob nkeoma na Baibul, anaakpokari aha ya na Chineke n’otù dika okwu mkwukota ụfodụ “Chineke nke Jekob.” Ma eleghianya aha ya na aha Jekob naaputakari ọtụtụ mgbe karịa aha onye ọ bụla ozq nke biworo ndu. Jekob matara Chineke n’ebé ahụ ọ kpọro **Betel**, nke pütara **Ulọ Chineke**. Edoro ya nsø mgbe ọtụtụ arø gasiri na Peniel mgbe ọ nø n’uzo ịlaghachi n’ala ya, mgbe o bisiri na Heran ihe dika iriaroabu maqbụ karịa. Jekob naatụ egwù ma hụ kwa Chineke n’anya, Chineke hukwara ya n’anya; Chineke siri ya na o nwere ike n’ebé Chineke na mmadu nø. Ugbu a anyị abiaruela n’akukọ ikpéazù ndu ya náejikere kwa inụ okwu ikpéazù niile nke o kwuru.

Okwu ikpéazù niile nke ndị enyi anyị na ndị ikwu anyị náanwanwụ bụ ihe náadi anyị óké mkpà mgbe niile. Anyị naege ntị nkeoma, mgbe ndị anyị hụrụ n’anya na eru n’ onụ Mmiri ahụ, inata okwu nkewa niile ha, nke náagba ma náakasị anyị obi n’ubochi niile nke iruuju náeso ngabiga ha. Ma okwu ikpéazù niile nke ndị Chineke, ndị dika Abraham, Jekob, Moses na Joshua, bù ndị kachasi mkpà n’ihì na ndikom ndịa abughị náánị óké ndindú nke Israel, kama n’oge ikpéazù ha enyere ha onyinye pürü ihe nke ibu amumma nke ha náenweghi n’oge ndu ha.

Jekob naariaqri; Josef n'itü egwù na oge ikpéazù nna ya dì nso, kpòqrò umu ya ndíkom abuò ngwangwa jerue n'akukù ihe ndína nke nnaochie ahunqo n'orìa. Jekob naeji Josef náanya isi, onye sitere n'inyeaka nke Chineke rue ijélu dì otú a n'ochichì nke Ijipt; mgbe o nru na nwa ya nwoke na abia, nwoke ahù ume náadighì weere ume öhü bilie ótò ka o wee nwee ike ikele önüogugù mmadù ntà ahù nkeoma.

Ribaama otú Jekob siri malite mkpariàtukà ya na Josef. "Chineke nke Puru Ime Ihe-nile mere ka m hu Ya anya na luz n'ala Kenean, O we goziem." Luz bu aha mbu nke Betel, ebe azoputara Jekob. Ebe ahù ka o malitere akukò ndù ya n'ihi na o bu n'ebé ahù ka ezi ndù ya malitere (2 Ndi Kòrint 5:17). Tupu oge ahù o buri onye mmehie na onye ikpé aghugho na mmehie ndíozò dì icheiche mara. O gbalirì ime ihe n'uzo nke aka ya, tupu o zute Chineke na Betel; ma mgbe azoputasiri ya anyi huru na o naejikere ka emee uche Chineke ka aluputa kwa ihe niile dika ouchichò nsò Ya si dì. Tukwasì nzoputa ahù, Jekob mütara óké iheòmùmù na Betel. O bughikwa nwoke ahù o buriì mgbe garaaga, n'ihi nke a ka o ji kwute oge ahù dika ezi mmalite nke ndù ya.

Eleghjanya o dì otutu ihe mere Josef ji buri nwa nwere nsopuru nime umu ndíkom irinaabuò ahù. Anyi huru na o bu nwa náalusi olu ike, onye omume ya dì mma, ozo kwa ná mmalite ndù enyere ya uwe nwuda turugàgwà nke náegosi na o bughì náánì na nna ya huru ya n'anya karià, kama o nwere ike puru iche nke ndíozò náenweghi. Josef, náagbaghi agugo, huru Chineke n'anya site na okorobja ya sitekwa n'ibjaru nna ya nso eleghjanya o gaanuwori ka anaakò akukò ögbugbandu ahù otutu ubgò nke Chineke na Abraham, Aisak na nna ya gbara o bu ụdi nwa Jekob onye náatü egwù Chineke kwestijitukwasjobi buri kwa onye o puru isite na ya nye Chineke otuto.

Ugbu a, nángwusì nke ndù ya, Jekob chòro ıkwughachì nwa ya nke a kwestijitukwasjobi ugwoqolù n'uzo puru iche. Kama o ga agozi Josef, dika o goziri ndíozò n'otù n'otù o goziri umu ndíkom nke Josef abuò n'önodu ya, ma were ha dika umu nke èzínaulò ya ibu ndí nketa nke ihe niile o nwere dika umu ndíkom nke aka ya. Ha gaabu nna nke àgbùrù dì icheiche, nke gaenye Josef okpukpù abuò n'he nketa -- otù nime ngozi dì icheiche nke önödükpara ahù nke Ruben onye ebura uzø muò tufuru. N'önüogugù mbu, nime ɔzara Sainai, àgbùrù nke Manase na Efraim dì 72,700 -- bu ümünwoke site na ndí gbara iriaroabuò wee rigo -- ndí tozuru ókè ijé agha. Nke a mere ka ókè nke Josef buri otù nime ndíkachasi na àgbùrù niile nke Israel.

Anyi huru otutu ihe atù dì icheiche nime Baiþbul ebe Chineke wezugara omenala dì icheiche ná ememe dì icheiche nke mmadù debeere dika ihe ziriezi kwestijitukwasjobi, eleghjanya iji gosiputa uche Ya na ike ouchichì Ya dì ebube, maqbù iluputa atumààtù Ya nye ümümadù n'uzo kachasi ngwangwa (AbùQma 115:3; 135:5, 6). N'oge ụfodù Chineke na ewezuga iwu nke usoro òmúmù n'akukù ma were nwa nkentà nime ndíkom ahù n'önodu nke okenye, náawukwasì iruoma na ngozi nke Eluigwe dika O ji amamihe Ya hú na o dì mma.

Otu usoro iheòmùmù nke okpukpè nime ụwa, nke Jon Kelvin buru uzø zie nke amatara dika "Kálvinzim," egbuwaworo onweya uzø baa nime, otutu chogchì anabatawo kwa ya. O naakuzi na Chineke na arorò maqbù kaá ha akàrà, bù ndí ahù aga azoputa site ná mmehie ma rapu maqbù maa igwè mmadù ndí fofduru ikpéjìlan'iyi ebighiebi. Usoro iheòmùmù nke okpukpè a tukwasiri n'özizì ya na onye azoputara apughijidapù n'amara, náasi na mgbe o bu la amubataro mmadù n'èzínaulò nke Chineke na apughì ikewapu onye ahù site n'ibu otù onye nime èzínaulò ahù ozo maqbù laa n'iyi rue ebighiebi

Ha naakwagide òzizì ụgha ha naeji amaokwu dì icheiche sitere nime Baiþbul nke ha wepworo n'ezì önüodu ha kewasja ha, naeleli ihe niile dì nime ıkpukpòkù nke Ozioma ahù; ma o dighì ihe o bu la ɔzø puru idikarì anya site n'esiokwu nke Akwukwonsò dika otutu nkuzi ndì. Anyi adighì emere ha ebere, maqbù ịnabata ha, n'uzo o bu la. Okwu Chineke naezi na o bu ihe dirì onye o bu la inwe nzoputa site na Jisos Kraist, ma o buri na o rororò ịnata nzoputa; na o bu kwa ihe apuru ime bù itufu nzoputa ahù n'oge o bu la, site n'ilezianya wee gbakuta Chineke azù wee baa nime mmehie

Iroqro ụfodù amaokwu dì icheiche nke ekewaputara n'Akwukwonsò, wee kewapu ha site n'isiokwu ha, inye kwa ha nkowa dì iche iji gosiputa iheòmùmù ahù nke ejiworo tanye n'obi, náelefuru anya na ntuzi aka na nkowa nke Akwukwonsò niile site nime nke a naemegide òzizì niile nke Akwukwò nsò ma burukwa ihe náadoghachì obi ghoreoghe, zikwaraezi azù. Nke a bu ihe ndí Kalvinist meworo, ma anyi ga amara na Chineke anabataghì ụdi omume a.

Okpukpòkù nke Chineke rue nchègharì dirì mmadù niile. Okwu ahù "Onye o bu la nke kwere" nke Akwukwonsò bu ihe atù zuruòkè ime ka afaju onye o bu la na o dighì kwa onye anaarapu na óké ıkpukpòkù a isonye na èzínaulò nke Chineke. N'uzo nkeozò, na obu ezie na o dì ndí akàrààkàrà maqbù ndí aroputara, abughì ihe aga agbaagugo na ya; ma mgbe anyi naagù Akwukwonsò, anyi naahù na ibu ndí akàrààkàrà ABUGHÌ ihe metutara ıkpukpò akporo anyi rue nchègharì. Maqbù náánì nye ijéozì na ıkpukpò nke iluolù Chineke n'eluwa.

Nroputa a nke ụfodù ndíkom na ndínyom n'ile banyere Chineke, nye ijéozì dì icheiche n'ubi nke owuweiheubi Ya na Alaeze Ya, naesite ná ntuziaka nke amamihe ebighiebi na iheòmùmá nke échichè niile, atumààtù niile, ebumn'obi niile na mkpebi o bu la nke Ya nye nwoke, nwanyì, na nwantà -- azoputara maqbù nke anaazoputabeghi. O mara ndí o bu la gaahù Ya n'anya n'etiti ümümmadù i jéré Ya ozi site n'obi ha niile. O mazuru ndí jikeere ichukéajà na iji obi ha chuojà zuruòkè n'ihi Ozioma Ya. O mazukwara ndí gaaguitautà nke obe dika akù kachasi

ukwuu karja àkù niile nke ụwa. Ndịa bụ ndị nsø Ya, ndị jiri onweha chọqàjà ka Chineke naakpø nye ha olù dì mkpà na ohere pürü iche n'Alaeze Ya (I Pita 1:1, 2; 2:9, 10; Ndi Efesos 1:4-12). Nke ahụ bụ ebe ịka àkàrà ahụ jedeberere ebe mmadụ gaanø n'ikpéazù. O dighị emetuña nzaghachi anyị nye ọkpukpøkù Ya nye “onye ọ bulu akpiri nākpø nku,” maobụ ọzízà nke Eluigwe nye onye siri “Onye-nwe-ayi me ebere” bù “onye ọ bulu nke chọqo.”

Nrørø a nke Chineke n'ebé mmadụ olenaole nō site n'otutu ijeri ndị náeje n'uzo nke ụwa, ka anyị naahú na ihe abụ náachị ya. Nke mbụ, mkpebi nke anyị onweayị n'otù n'otù n'uzo anyị siri zaa òkù nke Chineke niile site n'omume anyị rue nchègharị na otutu aririọ ya nye anyị ibiaru ya nso ya na inwe mmekorità. Nke abụ bụ iheomumá nke Chineke naachị ya site n'uzo anyị gaeji zaa ma nabata òkù ahụ niile, ọkpukpøkù niile na aririọ niile.

Anabatara Abel karja Ken – n'ihi na Chineke maara na site n'okwukwe na Abel gaeché “ajà kariri nke Ken chere nma.” Anabatara Aisak karja Ishmael – maka Aisak bụ nwa nke mkwà ma Onye pürü ime ihe niile maara na nwa a ekwere námkwà gaabụ onye náatù egwù Chineke na onye násopurụ Chineke ụbøchị ndù ya niile. Anabatara Jekob karja Isø -- n'ihi tupu amuputa ụmụ abụ ndị Chineke maara na Jekob gaenwe mmasi n'ebé ọnqdù diòkpara na ngozi nke Eluigwe dì karja ihe ọ bụla n'ụwa, ma Isø gaeleli ma ree kwa ngozi a nke ụfodù naachosiike na urù niile náeso ya anya n'ihi achịcha na “ofe lentil.”

Anabatara Juda na Josef karja Reuben – n'ihi na Chineke hụru site n'anya ọkachamara ebighiebi Ya na ha gaebi ndù ịsopurụ Chineke karja nwanne ha nke agụ ihe ojoo kpaliri. Arọputara Moses dika onyendú nke Israel karja Eron nwanne ya nke okenye n'ihi na o nwere mkpebi dì n'obi ya “nke rorø isoro umu Chineke hukø ahuhu.” Ma arọputara Devid ịbü eze Israel karja ụmụnnne ya ndị tørø ya, n'ihi na obi nke nwaokoro a náazù atùrụ zuruòkè n'iru Chineke – ma Chineke maara nke a site ná mmalite!

Ya mere anyị nwere ike ighoṭa na iheomumá nke Chineke na njikota amamihe nke Onye Pürü ime ihe niile pürü ihúogwugwụ mmadụ siterii ná mmalite ya, na O mazukwara échichè niile nke obi anyị karja ka anyị onweanyị maara. Apughijikpara Ya ókè n'ihe niile ejiri mara Ya dika Chineke. Ma ọ bughị otù a O bughị kwa Onye nwe ike niile, Onye maara ihe niile, Onye ahụ nō kwa n'ebé niile nke anyị ji mara Ya. O bürü na ịdị Nsø Ya, iħun'anya Ya, ebere na ikpé Ya enweghi ikpàókè O nweghi kwa mkwusị maobụ ọgwugwụ, otùaka ahụ iheomumá Ya enweghi kwa njedebe (Aisaia 42:9; 46:9, 10; Olu Ndi-ozi 15:18). O pürü, O mazukwara ihe niile gbasara ndù anyị ọbuná rue n'ogwugwụ nke ibi ndù anyị n'ụwa.

Ma iheomumá nke Chineke ebighiebi a adighị egbochi anyị inwe ike nke nrørø -- ike na uche nke inweonwe nke O nyere anyị ná mmalite. O buqlu díjirị anyị ikpebi ihe gaabụonqdù ikpèazù nke mkpuruobi anyị. O dighị onye ọ bụla ọzo gaeburu itaṣta anyị ma ọ bürü na anyị arorø ụzo ojoo ma bürü ndị lara n'iyi ebighiebi. O dì ike nrørø enyere anyị nke Chineke n'Onye Ya náenweghi ike ịchị, maobụ gbanwe, mgbe ọ bụla anyị nwere mkpebi ahụ n'ihe ọ bụla.

N'ihi nke a ndị ahụ “O buru uzø mara” ka Chineke kàràkà ka ha nwe ụdị nke onyinyo nke Okpara Ya, Jisøs Kraist. Ndị ahụ O buru uzø káákàrà ka O kpørø n'olù na ijéozi dì icheiche, ijere Ya ozi. Nrørø ahụ díjirị onye ọ bụla, ma Chineke maara ihe nrørø ahụ gaje ịbü, n'ihi nke a O wee kpørø ya n'ijéozi dì mkpà, sị n'eziokwu, “Ebe onye a ga-arorø iso m, M'ga-akpø ya n'ókwà pürü iche n'Alaeze Mụ na ịluru Mụ olù n'eluwa.” Ndịa bụ ndị ahụ Chineke gụworo dika ndị eziomume, mgbe ha kpokuru Ya site ná nchègharị, bụ kwa ndị O gaenye otuto. Gụo Abù Qma 4:3; na Ndi Rom 8:28-31.

Chineke hụru na Josef gaabụ nwoke onye O gaatükwasị obi n'ihi ya O wee kpørø nwaokoro a n'ebé dì iche n'atùmàätù Nsø nye nzoputa nke ụwa niile. Ugbu a mgbe Chineke, si n'onu orù Ya náekwuokwu, wezugara n'azù iwu nke náachị mmadụ ma rorø Efraim n'ọnqdù nwanne ya nke okenye bụ Manase. Uzø niile nke Onye kachasi ihe niile elu dì Ukwuu!. Atùmàätù Ya niile bụ ihe náejeru n'ebé dì anya ma náewebata ihe niile! Onye kwesíri otuto mmadụ niile ka O bụ, bụ Onye ọ bughị náání na O kerè ụwa kama O bụ Onye nogidere náenwe mmasi nime ya na ihe niile banyere olù Ya niile! Ụdị mweda n'ala dì añaa ka anyị náaghaghị inwe mgbe anyị naabjarụ Ocheeze Ya na dika anyị naejégharị n'iru Ya nime ndù nke a!

AJUJU DÌ ICHEICHE

1. Gịnjị bụ aha ụmụ ndíkom abụ nke Josef?
2. Kpørø aha ụmụ ndíkom irinaabụ nke Jekob.
3. Gịnjị bụ ngozi pürü iche enyere Josef?
4. Ọ bụ onye ka enyere ihe mnweta eze nke bụ ịbü diòkpara Reuben? Gịnjị ka atükwasíjirị ya?
5. Ọlee otù amụma ebuuru banyere Levi jiri bijarue ná mmezu?
6. Kwuputa amụma nke Mesaia nke dì ná ngozi Jekob nyere ụmụ ya ndíkom?
7. Ọlee omenaala mmadụ Chineke wezugara mgbe Jekob naagozi ụmụ Josef?
8. Kowaa otutu ụzø Chineke jiworo ka anyị akàrà.
9. Gịnjị ka Jekob naarutuaka mgbe ọ malitere mkparịtaukà ya na Josef?
10. Ọlee ebe eliri Jekob?